

Zusters Stoppelenburg op concertreis naar Most

Zingen in het land van de muzikanten

‘Gaan jullie naar Most?’, vroeg een aardrijkskundeleraar van Dingstede verbaasd. Meteen vertelde hij een niet al te opbeurend verhaal over bruinkoolafgravingen en een door de industrie verpest landschap. Niet getreurd, we zouden immers gaan voor de muziek. Eenmaal vlakbij de Tsjechische grens viel het landschap ontzettend mee, het deed zelfs een beetje denken aan de Dordogne.

Na de Tsjechische douane te hebben bereikt en we het land inreden, viel ons wel de slechtere staat van het materieel op. Ook stonden er schaars geklede vrouwen die menig man van de weg plukten en verleidden tot bordeelse nachten. Het eerste stadje waar we doorheen reden was wat troosteloos en een van de mannelijke inwoners slingerde stomdronken over de autoweg die door het stadje heenliep.

Most zelf doemde achter groene heuvelachtige weilanden op als een flinke stad met achter de huizen grote rook spuwende fabriekstorens. ‘Niet te hard inademen als je zingt’, zei moeder Paula bezorgd. Toch was het er mooi. Na een vrij idyllisch ritje kwamen we in de stad te rijden op een grote rechte auto- en tramweg waar de voorrangregels voor inwoners heel vanzelfsprekend waren, maar nieuwkomers er verstandig aan doen een eenduidige regel te hanteren: alles voor laten gaan en pas weer rijden als je een seintje krijgt.

De weg af, een brug over en zie, daar was ons hotel. Een ontzettend luxe appartement met topbediening en uitstekend verzorgde kamers, gesitueerd naast een Maria Hemelvaartkerk. Het hotel had de toepasselijke naam ‘Heilige Geest’. Na een korte middagrustpauze was er een diner met Herr Hofmann, de theaterdirecteur van Most, en Petr Macek, de manager van een ad hoc-orkest waarmee we zouden gaan optreden. Met welk een hartelijkheid werden we ontvangen. Champagne werd aangesleept en voor het eerst proefden we de overheerlijke keuken van dit hotel, waar we later nog veel van zouden smullen. Herr Hofmann bleek een uitstekend gastheer en punctuele regelaar, Herr Macek een uiterst enthousiast (ook wel beetje grappig) iemand die voor zijn orkest een volledig inzet had. Er werden wat zakelijke dingen geregeld en dit was het begin van een mooie week.

Het eerste concert vond plaats in Chomutov, zo’n 28 kilometer van Most vandaan. Het zou een groot spektakel worden met veel zangers, veel orkest in het kader van de zorgeloze wereld van de operette en musical. Petr Macek (‘Sage bitte Petr’) had ‘groszes Herz für schöne Melodien’. Het theater was een mooi 19^e eeuws gebouw dat de mensen ontving met een grote trap met daarop een rood Perzisch tapijt als loper. De zaal was redelijk groot en rechthoekig, met grote ramen aan de zijkanten. Het klonk er goed, maar het toneel was erg klein, zodat orkest en zangers op een vierkante centimeter hun uitbundige walsen en extraverte musical-meezingers moesten vertolken.

Bloeien

Ons aandeel bleek onverwacht erg klein, enkel het ‘Bloemenduet’ uit de opera Lakme kon, met orkest, worden opgevoerd. Pa kon zelf dirigeren, helaas bleek één repetitie voor de spelers iets te weinig, temeer omdat de partijen pas de dag ervoor konden worden ingestudeerd. Het Bloemenduet dat begint met een lieflijke majeurebeweging werd door de hoboïsten vervormd tot een droevige inleiding in mineur. De fluitist vond zijn eigen opvatting over het tempo van het refrein meer passend en zo liepen de meningen wat uiteen. Na een wat gammel begin kon de prachtige muziek weer bloeien, zoals dat bij een bloemenduet hoort.

Het bleek een vol programma, misschien iets aan de lange kant, maar het Tsjechische publiek, dat tijdens de opvoeringen bewegingsloos bleef zitten, hun gezichten ongeroerd, klaptten als geen ander publiek. 'The best things come after' zullen we maar zeggen. Voor ons was het echt even uitproberen en we pleitten allevier voor nog een repetitie met orkest. Na enig aandringen was dat mogelijk. Petr Macek, die voor het gehele management van zijn ad hoc-orkest alleen verantwoordelijk was, deed zijn uiterste best. De musici krijgen, zoals de meeste werknemers in Tsjechië niet veel geld, al staat het bekend als 'het land van de muzikanten'. Velen hebben ook nog een andere baan naast hun professionele bezigheid als orkestlid. Hetzelfde geldt voor de zangers. Herr Hofmann vertelde met grote spijt dat de beste artiesten naar het buitenland vertrekken, omdat daar meer geld te verdienen valt. In de strijkersklank kun je inderdaad horen dat er een grote muziektraditie leeft, 'warm en met de goulash ingegoten', zoals onze moeder Paula grapte. Alhoewel wij natuurlijk wel weten dat goulash een Hongaarse specialiteit is en geen Tsjechische.

De schouwburg van Most, een vijftien jaar oud prachtig modern gebouw, dat van binnen een beetje aan het muziektheater in Amsterdam doet denken, was de locatie voor het tweede concert. Herr Hofmann verzekerde ons dat de akoestiek mooi zou zijn en hij had gelijk. Het podium is er groot, zodat iedereen zij ellebogen weer eens kon laten wapperen. Vooral de vurige dirigent van het orkest had daar veel behoefte aan. Het concert was nu in z'n geheel meer wat Petr Macek wilde: een feest. Ons aandeel was iets groter, we zongen zowel met orkest als met piano wat een fijne afwisseling gaf.

De dag na het derde concert, dat gegeven werd voor officiële vertegenwoordigers van Meppel en Most in het gemeentehuis bood de heer Hofmann ons aan Karlovy Vari (Karlsbad) te laten zien. Prachtig om te zien met veel hoge gebouwen in de 19^e eeuwse stijl die soms tegen de heuvelachtige rotspartijen zijn aangebouwd.

Korenfestival

Terug in Most hadden we precies twee uur om ons voor te bereiden op ons laatste concert dat weer plaatsvond in de schouwburg van Most. Het ging uit van de 'music primaryschool' van Most en was geregeld door de directeur daarvan, Herr Matejka. Het was een festival voor amateurkoren uit verschillende landen. Het woord 'amateur'scheen voor sommige jeugdkoren niet gepast. Werkelijk prachtige klanken stegen op vanuit het podium, geproduceerd door jonge mensen van tussen de 10 en 16 jaar, die getuigden van een enthousiasme, maar ook van grote discipline en muzikaliteit. Ook de kinderen van de Meppeler muziekschool lieten met traditionele Nederlandse liedjes en klederdrachtaccentjes een fris programma horen. Alma Grooters (piano) en Jannie de Vries (dirigente) vormden daarbij een vertrouwd beeld.

Herr Matejka, een uiterst charmante knappe man (vond het vrouwelijk deel van de familie Stoppelenburg) ontpopten zich behalve als directeur ook als uiterst bekwaam koordirigent en schitterde met zijn kantoor op het einde met populair virtuoze stukken.

Zo, het werk zat er weer op, terug naar de Heilige Geest om wat te eten en nog een blik te werpen op de bijzondere kerk die er naast staat. Van kerken straalt, ongeacht van welke religie men is, toch altijd een soort eeuwigheid af. Van deze kerk ook, maar zelfs deze oude onverplaatsbaar lijkende Maria Hemelvaartkerk bleek niet standvastig. Een heel stuk van het oude gedeelte van Most moest verdwijnen vanwege de bruinkoolafgravingen. Dat is gebeurd, maar de kerk wilde men behouden. Vier jaar voorbereiding, de kostbare gewelven beschermd door middel van gewapend beton, met intelligente, vereende krachten is de kerk naar een andere plek verhuisd.

Enfin, Most was mooi.